

Kresťanský týždenník pre mladých duchom

číslo 16 | 17. apríl 2005 | ročník XVI. | cena 10 Sk

zrno

Pápež a my

Korene cirkvi sú stále neošetrené

Tak ako jemné vlákna plesne sa predierajú do najhlbších vrstiev syra, tak plesnivý syr, tak ako najjemnejšie vlákna pavučiny, skoro neviditeľné ľudským okom, vytvoria nebezpečnú vražednú sieť, tak nenápadne a zákerné sa zakotvilo obdobie dekadencie komunizmu do charakteru a myslenia ľudí. Som rád a fandím každej akcii, ktorá poodkrýva rafinovane zamaskované figúry na šachovnici. Figúry, ktoré si dnes holdujú vo významných funkciách, no za komunizmu dávali chladnokrvne mat každému, kto nevyhovoval duchu komunistického myslenia a výchovy...

Pri všetkej úcte k odkrývaniu takýchto figúr si však myslím, že je to stále ešte iba začiatok obrovskej refazovej reakcie, aká by mala nastať. Množstvo článkov tejto reakcie zasiahne skôr či neskôr i katolícku cirkev na Slovensku.

V roku 1979 som bol násilne vylúčený z kňazského seminára v Bratislave. K tomuto vylúčeniu došlo po predchádzajúcich výsluchoch na ŠtB na bývalej ulici Februárového víťazstva. Dôvod? Odmietol som spoluprácu. Odmietol som donášačstvo vo forme priateľských posedení v kaviarni.

Dobre si pamätám, aká bola vtedy situácia v kňazskom seminári, akí tam boli profesori dosadení z milosti ŠtB, kolki z nich boli oficiálne členmi pro-komunistickej organizácie Pacem in terris, a hoci niekto-

ri z nich členovia tejto organizácie neboli, tak nimi boli neformálne, neoficiálne. Museli totiž byť lojálni eštébačko-komunistickému režimu, lebo ináč by zo seminára, z teologickej fakulty „leteli“ tak, ako som musel vyletieť ja a toľkí iní.

Dovoľujem si tvrdiť, že až na výnimku okolo roku 1968, keď vládol i v kňazskom seminári „normálny duch“, prešli všetky tie stovky absolventov s „pokrivenou chrbtovou kosťou“. Pretože spolupracovali oficiálne alebo neoficiálne s pokryteckým komunistickým systémom. Oficiálne tým, že sa stretali občas s niekým v kaviarni (tak, ako to bolo navrhnuté mne) a rozprávali sa o situácii v seminári, neoficiálne tým, že pristúpili na „hru“, ktorú im navrhlo vedenie seminára a fakulty. Pohybovali sa v presne určených mantineloch príkazov, zákazov a nepísaných noriem, diktovaných úradne vtedajšími biskupmi a predstavenými seminára, no neuradným rozhodovateľom o všetkom, čo sa smelo či nesmelo, bola ŠtB. A tak sa v seminári nielenže nesmelo hovoriť o reholiach, o laickom apoštoláte, o podzemných aktivitách, tajne svätených kňazoch, rehoľníkoch, samizdatovej tlači, ale práve naopak, činnosť takto tajne organizovaných a aktívnych veriacich ľudí bola verejne zakázaná, zosmiešňovaná, ohováraná a totálne skresľovaná.

Živo si pamätám, ako to v rokoch 1977–1979, keď som v seminári bol, vyzeralo. I ja by som mohol dnes obžalovať vtedajšieho dekana fakulty, celý profesorský zbor (kňazov!) za to, ako sa voči mne a mnohým iným vyhodeným zachovali. „My nemôžeme nič pre Vás spraviť, ministerstvo kultúry (lebo teologická fakulta podliehala vtedy oficiálne Ministerstvu kultúry v Bratislave a to zase podliehalo neoficiálne ŠtB – pozn. autora) nám nariadilo Vás prepustiť.“ Tieto slová mi povedal vtedajší dekan fakulty. A pretože som sa s tou odpoveďou len tak neuspokojil, písal som listy na všetky možné i nemožné inštalácie, dokonca i vtedajšiemu prezidentovi Husákovi do Prahy, a žiadal vysvetlenie, prečo nemôžem študovať teológiu. Po dlhom čase som konečne dostal odpoveď z Ministerstva kultúry v Bratislave: „Nie je v záujme socialistického štátu, aby ste študovali teológiu.“ Podpísaný bol pán Homola, ktorý mal vtedy na starosti cirkevné otázky.

Po páde komunizmu som dostal úradnou cestou dodatočnú rehabilitáciu. Lenže vtedy som nad ňou už iba mávol rukou... Teológiu som mal vyštudovanú, v roku 1983 som totiž emigroval do Rakúska.

Nemám v sebe žiadnu horkosť nad tým, čo sa mi prihodilo. Viem tiež, že demokracia je proces, ktorému sa treba veľmi dlho učiť

a zároveň ho odskúšavať v praxi. Slovensko sa nachádza 15 rokov po páde komunizmu a to je v porovnaní so štátom s najdlhšou praxou demokratického systému – USA, stále ešte príliš krátka doba. Slovensko má teda pred sebou ešte nejaký čas, kým demokracia prenikne – tak ako pavučina – do všetkých odvetví bežného života. Na tejto ceste dopredu sa však treba neustále dívať i dozadu a uvedomiť si súvislosť medzi tým, čo je, a tým, čo bolo. Zdravý strom narastie iba vtedy, ak má zdravé a hlboké korene. Zdravá spoločnosť – či už celkovo, alebo konkrétne cirkevná – bude zdravá iba vtedy, keď aj jej korene, zapustené v minulosti, budú konečne ošetrené a očistené od nánosov bahna, špiny a chorôb. Zatiaľ tomu tak nie je.

PETER ŽALOUDEK
Viedeň

Humanae vitae ako liek na HIV

Denník SME pred niekoľkými týždňami uverejnil článok M. V. Llosa, španielskeho spisovateľa o jeho pohľade na diskusiu o kondómoch a stanoviskách katolíckej cirkvi k tejto otázke. Toto je istým spôsobom reakcia na veľkú mieru dezinterpretácie, ktorá sa v článku objavila.

Mario Vargas Llosa (*1936) patrí ku generácii mojich rodičov, ale za istých okolností by mohol byť aj mojím starým otcom. A starým rodičom sa nepatrí hovoriť, že sú nekonzistentní alebo že prekrúcajú fakty. M. V. Llosa to bohužiaľ robí a ja, aj keď o 42 rokov mladší, nechávam dobrú výchovu bokom a skúšam pátrať, kto a čo v skutočnosti tvrdí.

Cirkev je vraj netolerantná, lebo zakazuje ľuďom používať kondómy. Po prvé, cirkev nič nezakazuje, len nabáda človeka, aby sa neuzavrel do svojej konečnosti (K. Rahner), a po druhé, čo to má s toleranciou? Cirkev hlása to, čo považuje za pravdu o ľudskom živote (*humanae vitae*), prečo by to malo byť známkou intolerancie? Intolerancia je potom aj lekárske odporúčanie nefajčiť, zdravo sa stravovať a dodržiavať pitný režim. Kto má iný názor, nech sa páči, ale prestaťme mytologizovať.

To, čo niekto nazýva rozkoš, dokumenty Katolíckej cirkvi nazývajú dobrom manželov. Prečo? Možno preto, že nechápu radosť z intímnej blízkosti muža a ženy ako individuálny záujem jedného z nich, že nejde o to, urobiť sebe radosť, dopriať si, ale urobiť nám radosť, dopriať nám. A manželov? To je snád jasné, aj keď verím tomu, že kritici tejto náuky cirkvi by jej dali do úst argumenty bizarnejšie ako portréty Mojsejovcov na historickej

budove divadla v Košiciach. Ale čo už s tými, ktorí vtedy, keď chcú s vami diskutovať, vymýšľajú si, čo ste povedali zle, namiesto toho, aby počúvali, čo hovoria.

Možno niekde v španielskom kostole kňaz naozaj povedal, že pre cirkev nemá sexuálny akt iný zmysel než oplodnenie ženy a že sexuálna rozkoš je obklopená kliatbou.

Moja učiteľka filozofie mi tiež na gymnáziu tvrdila, že Aristoteles bol materialista a že Hegel vyriešil problém metafyziky. To, že sú to bludy, nevyčítam Aristotelovi ani chudákovi Hegelovi, ale mojej kantorke. Ak naozaj niekto hlásal, že pre cirkev je jediným účelom sexuality plodenie detí, hlásal bludy, a nebudem to vyčítat cirkvi, ale chudákovi bludárovi.

Totíž cirkev tvrdí, a to vo svojich oficiálnych dokumentoch, že manželský akt má dva aspekty: zjednotenie (čo je viac ako len rozkoš) a plodenie. Tieto sú aspektmi jedného aktu, sú neoddeliteľné, ale zároveň sú dva, ani jeden nemá prednosť pred druhým, ani jeden nie je viac dobrý, viac cirkevný, viac svätý. Pochopiteľne nie každý manželský akt bude plodný, ako nie každý manželský akt bude nutne plným rozkoše. Napokon každý, kto žije v manželstve, vie, že nie všetko sa vždy podarí aj v tejto oblasti.

JÁN HRKÚT
Bratislava